

ԿՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Շատ յաճախ, տեղական օրաթերթերը աչքե անցուցած տառն, մահազդեհորոշարքին կը հանդիպինք հետեւեալ բացատրութեան. «... Խոր վիշաով կը ծանուցանեն մահը ... Ինչ որ բաժնուեցաւ այս կեանքէն, լրիւ կատարած կրօնական իր պարտականութիւնները»:

Ու անմիջապէս մեր մօքին կ'այցելէ հետեւեալ հարցումը. — Որո՞նք են մեր կրօնական պարտականութիւնները, ահանարկուած վերոյիշեալ բացատրութեամբ: Ու յետոյ, հոր, ինչու և ինչպէ՞ս կատարելու ենք զանոնք:

Կրօնական պարտականութիւններ անուան տակ ընդհանրապէս կ'իմացուին եկեղեցի յաճախումը, խառնովանութեան կատարումն ու Ս. Հաղորդութեան խորհուրդին պարբերական մեր մասնակցութիւնը: Տակաւին, Եկեղեցւոյ հաստատած կանոններուն հանդէպ մեր հուսաարժութիւնը, ընկալումը անոր Սրբազան Խորհուրդներուն — Միգրութիւն, Ս. Գոսկ (կեանքի ընկեր հարելու պարագային) և այլն:

Սակայն, հարց պիտի տան ոմանք, արդեօք այսքանը բաւական է: արդեօք անհատ մը կարենայ ճշմարիտ քրիստոնեայ համարուիլ, այսինքն իբրեւ ճշմարիտ կրօնին հետեորդ, իրմէ սպասուածը անթերի կատարած նկատուիլ:

Անշուշտ թէ շատ պարզամիտ ըլլալու է մարդ՝ դրականօրէն պատասխանելու այս հարցումին: Որքան շատ է թիւը անոնց, որոնք վերոյիշեալ բոլոր պարտականութիւնները բախնադրօրէն իսկ կատարած ըլլալով մէկտեղ, չեն ապրիր քրիստոնէական բարոյականի սկզբունքներուն համաձայն: Ուրիշ խօսքով, իրենց առօրեայ կենցաղին, իրենց շրջապատին հետ իրենց անմիջական յարաբերութիւններուն մէջ չեն ցուցաբերիր իսկական քրիստոնեայէ մը ակնկալուած վարժունքն ու վերաբերմունքը:

Այս բոլորը անոր համար որ կրօնական պարտականութիւններն ալ, միւս

բոլոր տեսակի պարտականութիւններուն նման, իրենց յաճախակի կրկնութիւններուն իբր հետեւած, շատ անգամ կը դառնան պարտադրանք, զգուանքով ու դժգոհութեամբ միայն կատարուած, կամ շատ շատ մեր ամէնօրեայ կեանքին մաս կազմող մեքենականօրէն կատարուած արարքներ, որոնց արտաքին ձեւն է որ կը դրուէ մեր ուշադրութիւնը քան միջուկը, էութիւնը, ի մի խօսք՝ ոգին:

Ի՞նչ հարկ, պիտի հարցնեն ուրիշներ, կրօնական պարտականութիւններ ալ բարդելու արդէն իսկ ճոխ ու խեղ մեր առօրեայ ժամանակացոյցին վրայ, մեր ամէնօրեայ հաղոր ու մէկ պարտականութեանց, զրադուձեւորւալ արարքին: Զի՞նք ասուեր ընտանեկան, ընկերային, ազգային և նման պարտականութիւններ: Ուրկէ՞ ճարել ժամանակ ու արժանազտութիւն: Մասնագուցելու համար մեր հոգեւոր կարիքներով, որոնց գոյութիւնը կ'անդրատանն յաճախ:

Քրիստոնէական մեր պարտականութիւնը լրիւ հատուցած կրնանք նկատուիլ այն տառն միայն, երբ զանոնք կատարած ըլլանք կամովին ու համոյթով, և ոչ թէ չկամութեամբ ու դժգոհելով: Երբ Կրօնական իւրաքանչիւր անարարից գտնւի խոր գոհունակութիւնը, զոր կ'ունենայ մարդ երբ կատարած է բարի ու աստուածափաճեայ արարք մը ու այդու քակ' հաշտ է իր ներքին հսին, իր խղճին հետ: Անսպասու անարարութիւնը մեծ հոգիներու:

Կրօնական մեր պարտականութիւններ բարդ են ու բազմաթիւ: Սխալ պիտի ըլլար զուգահեռական մը քաշել անոնց և վերոյիշեալ, այլ մարդբու մէջ մեր ուսեւորւելու պարտականութիւններուն միջև: Արդարեւ ի խորքին մէջ կրօնական է ամէն արարք՝ որ կը ստատրէ մարդկային կեանքի բարելաւման, Մարդերու բարորութեան, Այսպէս, Ս. Հաղորդութեան ընկալումին չափ ընդունելի ու հանելի է Տիրոջ մեղմէ նուազ բախտաւորներու հասցէին մեղմէ հասած նիւթական ու բարոյական ամէն աջակցութիւն: Կրօնական պարտականութիւն մը կատարած կ'ըլլանք ամէն անգամ որ մեր հոգիի ու մօքի լոյսէն շոգեւ, կը արար

մադրենք այլոց հոգեկան ու մտաւար խաւարի ցրումին, երբ մեր նիւթական չոր նստէրին կը միացնենք միտթորական խօսքերու քաղցր սպեղանին՝ չքաւորութեան մէջ տուայտող մեր եղբայրներուն, երբ նիւթականին հետ մեր ժամանակէն ալ կը դոհենք այցելելու համար հիւանդանոցի մը կամ անկիւանոցի մը անհիւար ընկալ պատերու ետին մանուկն հետ պայքարող կամ իրենց կեանքի վերջին ամպամած օրերը քաշքշող հիւանդներուն ու ծերերուն, երբ մեր վարկն ու ապահովութիւնը վտանգելու գիշորէն իսկ կը բերենք բարերար ու արդար մեր միջամտութիւնը, բանտարգելութեան կամ դատաւարութեան հոգեմաշ վիճակներէն դուրս բերելու համար անհրաժեշտ կամ իրաւարդութեամբ անհատ մը, երբ տնտեսութենէն անձնատպանութեան մօտնոց ըստապագանքի մեր ծանօթին կը մատուցուինք յոյսն ու խրախուսը՝ պայծառ աչքով նայելու կեանքին ու արամարհոտ ակնարկով՝ անոր տաղտուկներուն ու ճշգրիտութիւններուն, երբ չենք զլանար մեր մասնակցութիւնը բերելու ճշունձի տակ հիւծող դանգաւածներու քաղաքական քարթրութեան, մարդկային տարրական իրաւունքներու տիրացման համար մղուած ազնիւ պայքարին, երբ կը փորձենք հաշտութեան ու խաղաղութեան ծիրաւիովը իրարու կամրջել ճշնոտած սրտերը մարդերու, երբ մանաւանդ Աստուծոյ խօսքին կազդոյրն ու սիրտինքն կը բերենք աշխարհիկ աժան հաճոյքներու ետեւէն իրենց խելայեղ վաղճէն խոնջ ու պարտաւան հոգիներուն, եւ մեր ցանած բարի սերմերուն անուձին ու աստեղ պղծաբերութիւնի քաւս կ'անհնանք աշուտագոյնը հաճոյքներուն, ու վերջապէս երբ ուրիշները միտթորակու եւ երջանկացնելու մէջ կը փնտռենք մեր ալ միտթորութիւնն ու երջանկութիւնը:

Իցի՛ւ թէ, մահադէներու մէջ արուած յայտարարութեանց համաձայն, ստուար ըլլար թիւը շիրենց կրօնական պարտականութիւնը կատարածն եւ այդ երանագին վիճակին մէջ տալ աշխարհէն մեկնածներուն: Գէթ ճշգրիտ ըլլար այդ քրիստոնեաներու պարագային, որոնց մահուան

առիթով է որ կը դործածուի վերոյիշեալ բացատրութիւնը: Ոչ միայն որովհետեւ Աստուծոյ գործիքն էինք կրօնքին հետեւորդները իրենց գերազանց թիւէն բացի իրենց մէջ կը հաշուեն համագոյքի ամենէն պայծառամիտ ու յառաջողէ՛մ ժողովուրդները, այլ նաեւ անոր համար, որ անոնք է որ կոչուած են ըլլալու ճաղը երկրի: Միշտեւ տխուր իրականութիւն է որ քրիստոնեայ պետութիւնները չընթացեանք իրենց երկու համայնաբնոյն եւ կործանարար պատերազմները մեր դարուն:

Իրենց պարտականութիւններուն գիտակից անհատներէն կազմուած խմբուորումներն են միայն որոնք երբ ու կենսունակ ու օրնաօրեայ, սէր ու բարիք տարածելով իրենց շուրջ: Ու կրօնական պարտականութեանց տեղը առաջին գծի վրայ է միշտ: Վտանգի իր կրօնական պարտականութեանց անթերի կատարումին հետամուտ անհատը չի կրնար թերահալ ընտանեկան, ընկերային, քաղաքացիական պիտակի տակ առնուած իր պարտականութիւններուն մէջ, քաջ գիտնալով թէ այս վերջիններէն մէկուն մէջ իր թերացումը շատ, բան պիտի զեղչէր կրօնական պարտականութեանց կատարումէն, դարձնելով իր քայլերը անհաւասարակիւն ու իր կեանքը անհրաշտակ:

Որքա՛ն ցանկալի է որ բոլոր ալ մեր կրօնական պարտականութիւններուն մէջ ըլլայինք խղճամիտ ու բռնադիր, որպէսզի անոնք չըլլային ձեւականութեան համար միայն կատարուած իմաստազուրկ արարներ: Վտանգի այդպէսով է միայն որ պիտի արժանի ըլլալու ընդունելու աստուածային շնորհաց հեղուքը մեր սրտերուն մէջ, անոնցմով դոտեպինդ՝ անվեհեր ճակատելու համար աշխարհի չարքներուն ու մութերուն գէժ, ու խաղաղ սրտով գիտագրուելու մեր համբու ծայրին մեղ քարանակալ սպասող դժնեհեանքի մանր:

ԳԵՈՐԳ Ս. ՃԻՆԻՎԻԶԵԱՆ